

สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อาจารย์ ดร.สมบัติ พฤทธิพงษ์ศักดิ์

Facebook : DrSombat
Peutthipongsapuc

๔. การพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้น

การพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้น มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ตามป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒, มาตรา ๑๗๒ ทวิ, มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑, มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๒, มาตรา ๑๗๒ ตริ, มาตรา ๑๗๒ จัตวา, มาตรา ๑๗๓, มาตรา ๑๗๓/๑, มาตรา ๑๗๓/๒, มาตรา ๑๗๔, มาตรา ๑๗๕, มาตรา ๑๗๖, มาตรา ๑๗๗, มาตรา ๑๗๘, มาตรา ๑๗๙, มาตรา ๑๘๐, และมาตรา ๑๘๑

2

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลจกรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป

ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยานหรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์ทางเทคนิค สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้

ในการสืบพยาน ให้มีการบันทึกคำเบิกความพยาน โดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุ ซึ่งสามารถถ่ายถอดออกเป็นภาพและเสียงซึ่งสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องของการบันทึกได้ และให้ศาลอุทธรณ์ศาลฎีกาใช้การบันทึกดังกล่าวประกอบการพิจารณาคดีด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาตามวรรคสามและวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ ทวิ ภายหลังจากศาลได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๗๒ วรรค ๒ แล้ว เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน

(๒) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่า การพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้

(๓) ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลเห็นสมควรจะพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนหนึ่ง ๆ ลับหลังจำเลยคนอื่นก็ได้

(๔) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายความและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน

(๕) ในระหว่างการพิจารณาและสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

ในคดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยานตาม (๒) หรือ (๓) ลับหลังจำเลยคนใด ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยาน ที่กระทำลึบบนนั้นเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ภายหลังจากศาลได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสอง แล้ว เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยหลบหนีหรือไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลออกหมายจับจำเลย หากไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า และจำเลยมีทุนความ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ และเมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป

การพิจารณาและสืบพยานตามวรรคหนึ่งต้องมีใช้คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๒ ในคดีที่จำเลยเป็นนิติบุคคล ภายหลังจากศาลได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๗๒ วรรคสอง แล้ว เมื่อมีกรณีศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้ภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ และไม่มีผู้แทนอื่นของนิติบุคคลมาดำเนินการแทนนิติบุคคลนั้นได้ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ และเมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ ตริ เว้นแต่ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ในการสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้ศาลจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และศาลอาจปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ศาลเป็นผู้ถามพยานเอง โดยแจ้งให้พยานนั้นทราบประเด็นและข้อเท็จจริงซึ่งต้องการสืบแล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้น ๆ หรือศาลจะถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ก็ได้

(๒) ให้คู่ความถาม ถามค้าน หรือถามดิงผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์

ในการเบิกความของพยานดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงไปยังห้องพิจารณาด้วย และเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ทราบ

ก่อนการสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นสมควรหรือถ้าพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีหรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ โดยมีเหตุผลอันสมควรซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นผลร้ายแก่เด็กถ้าไม่อนุญาตตามที่ร้องขอ ให้ศาลจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงคำให้การของผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ที่ได้บันทึกไว้ในชั้นสอบสวนตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง ต่อหน้าคู่ความ และในกรณีเช่นนี้ให้ถือสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยานนั้น ในชั้นพิจารณาของศาล โดยให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม ถามค้านหรือถามดิงพยานได้ ทั้งนี้ เท่าที่จำเป็นและภายในขอบเขตที่ศาลเห็นสมควร

ในกรณีที่ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความตามวรรคหนึ่งเพราะมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง ให้ศาลรับฟังสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานนั้นในชั้นสอบสวน ตามมาตรา ๑๓๓ ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง เสมือนหนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาล และให้ศาลรับฟังประกอบพยานอื่นในการพิจารณาพิพากษาคดีได้

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๒ จัตวาให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๖๒ ตริ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสืบพยานนอกศาลในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๓ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้ ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรานี้ โดยคำนึงถึงสภาพแห่งคดีและสภาวะทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๓/๑ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ในคดีที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจกำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้ โดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาลและถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำเป็นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่

ถ้าพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุดังกล่าวมาจากผู้ครอบครองโดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานเอกสารหรือพยานวัตถุนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓/๒ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาล เพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้นเอง หรือ พยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึกค่าให้การของพยาน หลังจากนั้นให้คู่ความแต่ละฝ่ายแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาล สอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่าย หนึ่งเสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันสืบพยาน และแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่โจทก์ไม่มาศาลในวันตรวจ พยานหลักฐานให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งให้สืบพยานหลักฐาน ที่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญในคดีไว้ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดวันนัดสืบพยานก็ได้

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๔ ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือแถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐาน ที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยเสร็จแล้วให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลย โดยแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง ทั้งแสดง พยานหลักฐานที่จะนำสืบเสร็จแล้วให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ

เมื่อสืบพยานจำเลยเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแถลงปิดคดีของตนด้วยปากหรือหนังสือหรือทั้งสองอย่าง

ในระหว่างพิจารณา ถ้าศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสืบพยานหรือทำการอะไรอีกจะสั่งงดพยานหรือการนั้นเสียก็ได้

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๕ เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมา เพื่อประกอบการวินิจฉัยได้

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๖ ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มี ข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้อง พึงพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจจำเลยได้กระทำผิดจริง

ในคดีที่มีจำเลยหลายคน และจำเลยบางคนรับสารภาพ เมื่อศาลเห็นสมควรจะสั่งจำหน่ายคดี สำหรับจำเลยที่ปฏิเสธเพื่อให้โจทก์ฟ้องจำเลย ที่ปฏิเสธนั้น เป็นคดีใหม่ภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๗ ศาลมีอำนาจสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควรโดยพลการหรือโดยคำร้องขอของคู่ความฝ่ายใด แต่ต้องเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๘ เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับ บุคคลเหล่านี้เท่านั้นมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

- (๑) โจทก์และทนาย
- (๒) จำเลยและทนาย
- (๓) ผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๔) พยานและผู้ชำนาญการพิเศษ
- (๕) ล่าม
- (๖) บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องและได้รับอนุญาตจากศาล
- (๗) พนักงานศาลและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่ศาลแล้วแต่จะเห็นสมควร

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๕ ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ศาลจะดำเนินการพิจารณาตลอดไปจนเสร็จโดยไม่เลื่อนก็ได้ ถ้าพยานไม่มา หรือมีเหตุอื่นอันควรต้องเลื่อนการพิจารณา ก็ให้ศาลเลื่อนคดีไปตามที่เห็นสมควร

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๘๐ ให้นำบทบัญญัติเรื่องรักษาความเรียบร้อยในศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับแก่การพิจารณาคดีอาญาโดยอนุโลม แต่ห้ามมิให้สั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เว้นแต่จำเลยขัดขวางการพิจารณา

ป.วิ.อ.มาตรา ๑๘๑ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๗๕ (การสอบสวน) และ ๑๖๖ (การไต่สวนมูลฟ้อง) มาบังคับแก่การพิจารณาโดยอนุโลม

ฎ.๓๐๖/๒๕๐๓ ในการนัดสืบพยานโจทก์ครั้งที่ ๔ พยานโจทก์บางคนโทรเลขแจ้งว่าป่วย บางคนเซ็นทราบนัดแล้วไม่มาศาล โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง โจทก์แถลงขอให้ศาลออกหมายจับพยาน ศาลสั่งให้ไต่สวนก่อนออกหมายจับ และสั่งให้นัดสืบพยานโจทก์ต่อไป และออกหมายเรียกพยาน โดยกำหนดวันไว้ด้วยเป็นวันหลังจากวันนัดไต่สวนเพื่อออกหมายจับพยาน การที่ในวันนัดไต่สวน ไม่มีคู่ความมาศาลเลย ทั้ง ๒ ฝ่าย เช่นนี้ จะถือว่าเป็นความผิดของโจทก์ไม่ได้เพราะการออกหมายเรียกให้พยานมาเบิกความในวันต่อไปนั้น ก็เท่ากับให้โอกาสพยานอีกครั้ง การไต่สวนเพื่อออกหมายจับก็ย่อมไม่จำเป็นซึ่งโจทก์อาจเข้าใจ เช่นนี้ก็ได้ จึงไม่ได้มาศาลในวันนัดไต่สวน ศาลสั่งเลื่อนสืบไปอีก ทั้งที่ไม่ใช่ความผิดของโจทก์แต่อย่างใด ก่อนถึงวันนัด โจทก์แถลงให้ศาลทราบว่ามีโจทก์ป่วย ไม่สามารถหาเงินเพื่อการส่งหมายได้ขอเลื่อน แทนที่ศาลจะสั่งอนุญาตหรือไม่ กลับให้โจทก์รอฟังคำสั่งในวันนัดสืบพยาน ครั้นถึงวันนัด ศาลชั้นต้นกลับสั่งจำหน่ายคดีเสีย ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน กรณีดังกล่าวมา ศาลฎีกาเห็นว่ายังถือไม่ได้ว่าเป็นความผิดของโจทก์ จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และคำสั่งศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นดำเนินการพิจารณาพิพากษาต่อไปตามรูปคดี

ฎ.๘๗๑/๒๕๐๕ (ประชุมใหญ่) ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๑ บัญญัติให้ศาลสอบถามจำเลยเรื่องทนาย. ถ้าจำเลยไม่มีทนาย และจำเลยต้องการก็ให้ศาลตั้งทนายให้จำเลยเสียก่อนเริ่มพิจารณา ถ้าศาลสอบถามคำให้การจำเลยก่อนสอบถามเรื่องทนาย ก็ย่อมเป็นการไม่ชอบ แต่ก็ไม่จำเป็นต้องให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ในเมื่อศาลฎีกาเห็นว่าไม่มีเหตุอันสมควรที่จะให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๑ บัญญัติขึ้นเพื่อให้จำเลยมีทนายต่อสู้คดีที่เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ มีอัตราโทษจำคุกตามที่ระบุไว้ มิใช่หมายรวมถึงโทษที่จำเลยจะพึงได้รับจากการเพิ่มโทษฐาน ไม่ชัดหลายด้วย การที่จำเลยจะถูกเพิ่มโทษหรือไม่ เป็นคนละส่วนกับกรณีความผิดที่จำเลยถูกฟ้องร้อง ฉะนั้นแม้จำเลยจะให้การก่อนที่ศาลสอบถามจำเลยเรื่องทนาย คำให้การนั้นก็ไม่มีเสียไป ทั้งตามรูปคดีก็ไม่มีเหตุน่าสงสัยว่าคำให้การของจำเลยในข้อนี้จะไม่เป็นความจริง คำรับของจำเลยในข้อเคยต้องโทษและพ้นโทษ จึงรับฟังเพื่อเพิ่มโทษจำเลยได้

ฎ. ๑๕๕๗/๒๕๐๕ (ประชุมใหญ่) โจทก์ฟ้องจำเลยสองคนฐานลักทรัพย์หรือรับของโจร จำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพฐานรับของโจร ส่วนจำเลยที่ ๒ ให้การปฏิเสธ แม้ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ ๒ เพื่อให้โจทก์ฟ้องเป็นคดีใหม่ และโจทก์ก็แถลงขอสืบพยาน โดยมีได้แถลงยอมรับข้อเท็จจริงตามคำรับสารภาพของจำเลยที่ ๑ ก็ดี ศาลก็จะฟังข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบว่าจำเลยที่ ๑ ก็กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ด้วย และพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ฐานลักทรัพย์หาได้ไม่

ฎ.๑๒๕๖/๒๕๒๑ โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานจำเลย โจทก์ไม่มีหน้าที่ปฏิบัติต่อศาล โจทก์เสียสิทธิชก้านพยานจำเลย แต่ไม่ยกฟ้องเพราะเหตุนี้

ฎ.๑๑๕๕/๒๕๒๖ ในคำร้องขอให้ปล่อยจำเลยชั่วคราวมีลายมือชื่อ ส. ในช่องผู้ขอประกันซึ่งน่าเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อปลอมและมีลายมือชื่อจำเลย พฤติการณ์แห่งคดีฟังได้ว่า จำเลยรู้เห็นในการปลอมลายมือชื่อ ส. ในช่องผู้ขอประกันแล้วให้นำมาขึ้นต่อศาลชั้นต้นและแถลงเท็จต่อศาล การกระทำของจำเลยจึงเป็นการประพฤติดินไม่เรียบร้อยในบริเวณศาลอันเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๓๑ และ มาตรา ๓๓

ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล เป็นความผิดต่อศาล ถ้าได้กระทำต่อหน้าศาล ข้อเท็จจริงอันเป็นความคิดก็จะปรากฏต่อศาลแล้วศาลย่อมลงโทษได้ทันที แต่ถ้ามิได้กระทำต่อหน้าศาลหรือศาลยังไม่ทราบว่ามีข้อเท็จจริงที่ปรากฏต่อศาลนั้นจะเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลหรือไม่ ศาลก็ขอที่จะไต่สวนหาความจริงในภายหลังได้ บทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลเป็นกฎหมายพิเศษที่ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยดังเช่นการพิจารณาคดีอาญาทั่วไป การที่ศาลชั้นต้นบันทึกถ้อยคำของ ส. ไว้ในแบบพิมพ์คำให้การโดยส. ได้ไปปฏิญาณหรือสาบานตนแล้ว ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๑๒ แม้จะมีได้กระทำต่อหน้าจำเลย ก็เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบแล้ว

15

ฎ. ๑๕๕/๒๕๒๘ ในวันนัดสืบพยานโจทก์ จำเลยและทนายมาศาล ฝ่ายโจทก์ไม่มา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าโจทก์ไม่มีพยานมาสืบตามฟ้อง จึงสืบพยานจำเลย พิพากษายกฟ้อง โจทก์ยื่นคำร้องว่า เหตุที่มาล่าช้าเพราะบ้านอยู่ไกลรถติด โจทก์เตรียมพยานมาสืบพร้อมแล้ว ไม่ได้ตั้งใจขาดนัดพิจารณา ขอให้ไต่สวนคำร้องของโจทก์ และยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ดังนี้ เป็นการยกฟ้องเพราะ โจทก์ไม่มาตามกำหนดนัด ตามป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคแรก และมาตรา ๑๘๑ เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องดังกล่าว ศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะไต่สวนและมีคำสั่งว่ามีเหตุสมควรหรือไม่เพียงใด ที่มาไม่ได้ตามกำหนดนัด มิใช่คว่นสั่งไปถึงว่าโจทก์ไม่มีพยานมาสืบ ทั้งที่ยังไม่มีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ

ฎ. ๕๑๔/๒๕๓๑ คำให้การของจำเลยที่ยื่นต่อศาลมีความว่า "จำเลยได้มาอาศัยอยู่กับ ม. ซึ่งหลบหนีไปแล้ว วันเกิดเหตุผู้เสียหายมาสมัครไปทำงานต่างประเทศกับ ม. ให้จำเลยเขียนใบรับเงินให้เนื่องจากเห็นว่าจำเลยมีความรู้และขณะนั้นเสมียนไม่มาทำงาน แล้วผู้เสียหายมอบเงินให้ ม. จำเลยไม่รู้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด แต่เมื่อเป็นความผิดจำเลยก็รับสารภาพ ....." ดังนี้ ยังฟังไม่ได้ว่าเป็นคำให้การที่รับสารภาพว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง เมื่อโจทก์ไม่สืบพยาน จึงลงโทษจำเลยตามฟ้องไม่ได้

ฎ. ๓๘๐๘/๒๕๓๒ บทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลเป็นกฎหมายพิเศษที่ศาลมีอำนาจค้นหาข้อเท็จจริงโดยไม่จำเป็นต้องกระทำต่อหน้าผู้ถูกกล่าวหาหรือต่อหน้าจำเลยดังเช่นการพิจารณาคดีอาญาทั่วไป และการที่จะสอบปากคำผู้รู้เห็นข้อเท็จจริงเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องดุลพินิจของศาล เมื่อเห็นว่าข้อเท็จจริงได้ความชัดพอที่จะวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลจริงหรือไม่แล้ว ก็ชอบที่จะวินิจฉัยชี้ขาดไปตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้น ได้เลย

16

ฎ. ๖๘๐๖/๒๕๓๕ จำเลยให้การแต่เพียงว่า จำเลยให้การรับสารภาพตลอดข้อหาโดยจำเลยมิได้ให้การรับว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้พยาน ทั้งโจทก์ก็ได้มีสำเนาหรือแสดงหลักฐานในเรื่องดังกล่าวให้รับฟังเป็นความจริงได้ จึงไม่อาจนำโทษในคดีก่อนที่รอการลงโทษไว้มาบวกกับโทษของจำเลยในคดีนี้ได้

ฎ. ๖๒๕๕/๒๕๔๗ ข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๖๖๘/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๘๔๖/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น เป็นข้อเท็จจริงต่างหากจากข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายว่าการกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นความผิด และเป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้ปรากฏ คดีนี้ จำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพเพียงว่าได้กระทำความผิดตามฟ้องเท่านั้น มิได้ให้การรับด้วยว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ ๒ ในคดีที่โจทก์ขอให้รับโทษต่อ โจทก์ก็ได้มีสำเนาให้ปรากฏเช่นนั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ ๒ ในคดีที่โจทก์ขอให้รับโทษต่อ

ฎ. ๗๓๐๑/๒๕๔๗ คดีนี้เป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้ เป็นคนละกรณีกับวรรคสองของบทมาตราดังกล่าวที่ศาลต้องสอบถามด้วยว่า จำเลยต้องการทนายความหรือไม่ ดังนั้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓ วรรคหนึ่ง เมื่อจำเลยไม่มีทนายความ ศาลก็ต้องตั้งทนายความให้โดยไม่ต้องคำนึงว่าจำเลยต้องการทนายความหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้ความคุ้มครองแก่จำเลยในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต เมื่อคดีนี้ศาลชั้นต้นเพียงแต่สอบถามจำเลยเรื่องทนายความโดยไม่ตั้งทนายความให้จำเลย การพิจารณาของศาลชั้นต้นจึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา ๒๒๕

ฎ. ๖๕๑/๒๕๔๕ การพิจารณาและสืบพยานในศาลไม่ว่าชั้นสืบพยานโจทก์ พยานโจทก์ร่วม หรือพยานจำเลย จะต้องทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ในวันนัดสืบพยานโจทก์และพยานโจทก์ร่วม จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้แทนบริษัทจำเลยที่ ๑ และในฐานะส่วนตัวไม่มาศาล และทนายจำเลยทั้งสองขอเลื่อนคดีแล้ว ศาลชั้นต้นจึงไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดกลับหลังจำเลยทั้งสองได้อีกต่อไป การที่ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยให้ทนายจำเลยทั้งสองแถลงรับข้อเท็จจริงโจทก์แถลงหมกพยาน และโจทก์ร่วมแถลงไม่คิดใจสืบพยาน จึงเป็นการไม่ชอบด้วยป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง

17

ฎ.๖๕๑/๒๕๔๕ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๖ ที่ว่า ในชั้นพิจารณาถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้นั้น มิได้หมายความว่าเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพแล้ว ศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำเลยเสมอไป ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่มีความผิด ศาลย่อมพิพากษายกฟ้องได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๘๕ หรือหากศาลเห็นสมควรให้มีการสืบพยานหลักฐานก่อนมีคำพิพากษา ก็เป็นอำนาจของศาลที่จะมีคำสั่งให้กระทำได้ เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีข้อสงสัยว่าของกลางเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๑ จึงมีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นสืบพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่ว่าของกลางเป็นยาแก้ไอที่มีส่วนผสมของโคเคอินหรือไม่ ก็เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ที่จะกระทำได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๑)

ฎ.๓๕๔๑-๓๕๔๒/๒๕๕๐ ป.วิ.อ.มาตรา ๒๓๗ ทวิ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๒ พยานบุคคล ที่กำหนดให้ศาลชั้นต้นที่ได้รับคำร้องจากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนให้สืบพยานไว้ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุจำเป็นอันเป็นการยกแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า เช่น อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นแก่ผู้เสียหาย หรือมีเหตุจูงใจบางอย่างที่จะทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถมาเบิกความเป็นพยานในภายหน้าได้ เป็นต้น การสืบพยานดังกล่าวจึงไม่บังคับมาตรา ๑๗๒ วรรคสอง และคดีนี้ปรากฏว่าในวันนัดสืบพยานก่อนฟ้องคดีต่อศาล พนักงานอัยการได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยที่ ๓ ทราบแล้ว แต่จำเลยที่ ๓ ไม่มาศาลและไม่แต่งตั้งทนายความ แสดงว่าจำเลยที่ ๓ ไม่คิดใจที่จะถามค้านผู้เสียหาย การสืบพยานผู้เสียหายก่อนฟ้องคดีต่อศาล จึงชอบด้วยกฎหมาย

18

ฎ.๔๗๘๔/๒๕๕๐ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในข้อหาลักทรัพย์หรือรับของโจร ย่อมแสดงว่าโจทก์ประสงค์ให้ศาลลงโทษจำเลยทั้งสองในข้อหาใดข้อหาหนึ่งเพียงข้อหาเดียวเท่านั้น หากจำเลยทั้งสองกระทำความผิดในข้อหาหนึ่งแล้ว จำเลยทั้งสองย่อมไม่มีความผิดในอีกข้อหาหนึ่ง การที่จำเลยทั้งสองให้การว่ารับสารภาพตามฟ้องทุกประการ จึงเป็นการรับสารภาพที่ไม่สามารถรับฟังได้ว่า จำเลยทั้งสองกระทำความผิดในข้อหาใด โจทก์ต้องนำพยานเข้าสืบเพื่อให้ได้ความว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดในข้อหาใดข้อหาหนึ่ง แต่โจทก์มิได้นำสืบให้ได้ความเช่นนั้น คดีจึงรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดข้อหาลักทรัพย์หรือรับของโจร แม้ศาลชั้นต้นจะพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิด ตาม ป.อ.มาตรา ๓๓๕ (๑) และจำเลยทั้งสองยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ว่า จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพฐานลักทรัพย์ไม่ได้ได้แต่ยังคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นที่พิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดฐานลักทรัพย์ คำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือคำฟ้องอุทธรณ์ มิใช่คำให้การของจำเลยทั้งสองที่ได้ให้การไว้ต่อศาลชั้นต้นก่อนเริ่มพิจารณา ถึงแม้จะมีถ้อยคำหรือข้อความที่อาจแสดงว่ารับสารภาพในความผิดฐานลักทรัพย์ ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นคำให้การของจำเลยทั้งสองว่ากระทำความผิดฐานลักทรัพย์หรือรับฟังได้โดยปริยายว่าจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพฐานลักทรัพย์ เมื่อคำให้การของจำเลยทั้งสองไม่สามารถรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานลักทรัพย์หรือรับของโจร ศาลย่อมพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองไม่ได้

ฎ.๔๗๕๐/๒๕๕๐ ตามคำฟ้องโจทก์ที่บรรยายเกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์นั้น มีความหมายว่าเหตุลักทรัพย์เกิดระหว่างเวลากลางคืน ก่อนเที่ยงของวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงเวลากลางวันของวันเดียวกัน โดยมีคำขอให้ลงโทษ ตาม ป.อ.มาตรา ๓๓๔ และมาตรา ๓๓๕ มาด้วย ตามคำฟ้องโจทก์เวลาเกิดเหตุลักทรัพย์นั้นจึงอาจเป็นเวลากลางคืนก่อนเที่ยง หรือเวลากลางวันก็ได้ เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพฐาน ลักทรัพย์ตามที่โจทก์ฟ้องโดยมิได้ระบุนว่าลักทรัพย์ในเวลากลางวันหรือในเวลากลางคืน จึงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยให้การรับสารภาพฐานลักทรัพย์ ในเวลาใดแน่ โจทก์จึงมีหน้าที่นำสืบให้เห็นได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน เมื่อโจทก์ไม่สืบพยาน ข้อเท็จจริงจึงฟัง ไม่ได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

ฎ.๑๕๑๔๗/๒๕๕๑ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ไม่ว่าชั้นสืบพยานโจทก์หรือพยานจำเลย จะต้องทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร จะอนุญาตให้จำเลยไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยานนั้นได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง, ๑๗๒ ทวิ คดีนี้ ในวันนัดฟังประเด็นกลับ จำเลยไม่มาศาล และศาลชั้นต้นอนุญาตให้พิจารณาลับหลังจำเลย แต่ปรากฏว่าโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๖๖ (เดิม) ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๑๐ ปี ศาลชั้นต้นจึงไม่อาจมีคำสั่งอนุญาตให้ พิจารณาลับหลังจำเลยและดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดลับหลังจำเลยได้ การที่ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปและให้ ทนายจำเลยแถลงรับข้อเท็จจริงและโจทก์แถลงไม่สืบพยานปาก อ. นั้น จึงเป็นการไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง, ๑๗๒ ทวิ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยจึงไม่ชอบ และมีผลทำให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความมิได้ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบ มาตรา ๒๒๕

ฎ.๖๗๘๑/๒๕๕๕ โจทก์แถลงขอให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณา จำเลยและ ทนายจำเลยแถลงไม่คัดค้าน ถือว่าโจทก์และจำเลยตกลงกันให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณา ได้โดยจำเลยทั้งสองไม่คิดใจถามค้านอีก เนื่องจากได้มีการถามค้านในชั้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว แม้จะไม่ปรากฏว่าศาลชั้นต้นตั้งอนุญาต ในขณะนั้น แต่ศาลชั้นต้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป โดยนำพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาเป็นพยานในชั้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยไป เท่ากับ ว่าศาลชั้นต้นอนุญาตให้นำบันทึกคำให้การชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาใช้ในชั้นพิจารณาได้ ตามบทบัญญัติ ป.วิ.อ.มาตรา ๒๑๗ วรรคสอง

ฎ.๕๓๖/๒๕๕๖ การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานรับของโจร ตาม ป.อ.มาตรา ๓๕๗ วรรคแรกนั้น ต้องได้ความว่าผู้กระทำได้รับซื้อ ทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดลักษณะหนึ่งในแปดลักษณะ ซึ่งมีความผิดฐานถือ โกงรวมอยู่ด้วย ดังนั้น การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับว่าโจทก์นำสืบให้เห็นว่าซิมการ์ดของกลางที่จำเลยที่ ๑ ซื้อมานั้น เป็นทรัพย์อันได้มา โดยการกระทำความผิดฐานถือ โกง ส่วนผู้ใดจะเป็นผู้กระทำความผิดฐานถือ โกงนั้นเป็นเพียงรายละเอียดคดีมิใช่องค์ประกอบความผิดของ ความผิดฐานรับของโจร แม้โจทก์มิได้นำสืบให้เห็นรายละเอียดดังกล่าว แต่โจทก์ได้นำสืบส่วนที่เป็นองค์ประกอบความผิดครบถ้วน ศาลก็ย่อมลงโทษ จำเลยที่ ๑ ได้

21

ฎ.๓๖๖๑/๒๕๕๖ เนื่องด้วยระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓ พ.ศ.๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๐ ข้อ ๔ ระบุว่า อัตราเงินรางวัลทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓ ให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และตารางท้ายระเบียบนี้ ดังนั้น อัตราเงินรางวัลทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓ จึงมี ๒ อัตรา คือ อัตราที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ และอัตราที่กำหนดไว้ตามตารางอัตราเงินรางวัลทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๓ ท้ายระเบียบ

เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจกำหนดเงินรางวัลทนายความผิดกฎหมายหรือระเบียบ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ย่อมไม่อาจก้าวล่วงไปกำหนดเงินรางวัลทนายความเพิ่มเติม เพราะอำนาจในการกำหนดเงินรางวัลทนายความเป็นอำนาจเฉพาะของศาลชั้นต้นตามที่ระบุไว้ใน ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓ วรรคสาม ประกอบระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓ พ.ศ.๒๕๔๘ ข้อ ๕

ฎ.๕๔๖๓/๒๕๕๖ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ๒ เม็ด ให้แก่ ช. และ ๘ เม็ด ให้แก่สายลับ แต่ทางพิรณา ได้ความว่าจำเลยที่ ๒ จำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ๑๐ เม็ด ให้แก่จำเลยที่ ๑ อันเป็นการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนระหว่างจำเลยด้วยกันเอง ไม่เกี่ยวกับ ช. และสายลับ ดังนั้น ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาจึงแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ศาลต้องยกฟ้องในความผิดฐานจำหน่าย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

22

ฎ.๑๑๘๑๗/๒๕๕๖ โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น โดยบันดลโทษะ ซึ่งความผิดดังกล่าวศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ กรณีจึงไม่มีอัตราโทษจำคุกอย่างต่ำ เมื่อจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลสามารถพิพากษาลงโทษจำเลยได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานต่อไป ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ข้อเท็จจริงฟังได้ตามฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยบันดลโทษะ ตาม ป.อ.มาตรา ๑๒, ๒๘๘

ฎ.๔๕๒๓/๒๕๕๑ บทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาลเป็นกฎหมายพิเศษที่ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงได้โดยการไต่สวนและไม่จำเป็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลยดังเช่นการพิจารณาคดีอาญาทั่วไป กรณีเช่นนี้จึงไม่อาจนำ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๓ วรรคสอง มาใช้บังคับได้ ศาลจึงไม่จำเป็นต้องสอบถามผู้ถูกกล่าวหาเรื่องทนายความและตั้งทนายความให้ผู้ถูกกล่าวหาตามบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้ศาลชั้นต้นตั้งทนายความให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาในคดีละเมิดอำนาจศาลดังเช่นคดีอาญาทั่วไป และคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมไม่ได้ออกระเบียบให้ทนายความของผู้ถูกกล่าวหาในคดีละเมิดอำนาจศาลมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่าย ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าทนายความ

ฎ.๗๗๓๕/๒๕๕๑ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ในเวลากลางวันและในเคหสถานหรือรับของโจรฐานใดฐานหนึ่ง ศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แต่ศาลชั้นต้นมิได้สอบถามคำให้การของจำเลยให้ชัดเจนว่าจะให้การรับสารภาพในข้อหาใดข้อหาหนึ่ง กลับพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางวันและในเคหสถานโดยไม่ปรากฏแน่ชัดว่าจำเลยให้การรับสารภาพในข้อหาดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๒ วรรคสอง และมีผลให้กระบวนการพิจารณาต่อไปตลอดจนคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ไม่ชอบ ศาลฎีกาพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาตั้งแต่สอบคำให้การจำเลยใหม่แล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

ฎ.๘๖๕/๒๕๕๗ คดีนี้โจทก์ฎีกาว่า จำเลยให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ซึ่งต้องหมายความรวมถึงรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลย ในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อด้วย โจทก์จึงไม่ต้องสืบพยานในเรื่องจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีต่าง ๆ ที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ ตามคำฟ้องนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลย ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๕๑๕/๒๕๕๖, ๕๑๖/๒๕๕๖, ๖๘๒/๒๕๕๖, ๗๒๗/๒๕๕๖, ๗๒๘/๒๕๕๖, ๗๔๑/๒๕๕๖, ๗๗๕/๒๕๕๖, ๗๗๖/๒๕๕๖, และ ๘๓๑/๒๕๕๖ ของศาลชั้นต้นนั้น เป็นข้อเท็จจริงต่างหากจากข้อเท็จจริงที่โจทก์บรรยายว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิด และเป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์มีหน้าที่นำสืบให้ปรากฏ คดีนี้เมื่อศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง จำเลยให้การรับสารภาพ ตามฟ้องโจทก์ตลอดข้อกล่าวหาตามบันทึกคำให้การจำเลย ฉบับลง วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นการรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดตามฟ้องเท่านั้น มิได้ให้การรับด้วยว่าเป็นบุคคลคนเดียว กับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ เมื่อจำเลยไม่ได้ให้การรับในประเด็นดังกล่าว จึงยังถือไม่ได้ว่าจำเลยรับในเรื่องการนับโทษต่อ เมื่อโจทก์ไม่ได้ นำสืบให้ปรากฏเช่นนั้น ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ ทั้งนี้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๕๕/๒๕๔๗

ฎ.๑๕๗๑๘/๒๕๕๗ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองฐานลักขโมย และทำให้เสียทรัพย์ ตาม ป.อ.มาตรา ๓๕๒ และมาตรา ๓๕๘ จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ โจทก์และจำเลยทั้งสองไม่ติดใจสืบพยาน ปรากฏว่าศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดของจำเลย ทั้งสองว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันลักทรัพย์ของโจทก์ร่วม ศาลยอมลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานลักทรัพย์ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๔ (ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม) แต่จะลงโทษจำเลยทั้งสอง ตามมาตรา ๓๑๕ (๗) วรรคแรก ไม่ได้ เพราะโจทก์มิได้อ้างมาตรานี้มาในฟ้อง ทั้งโทษตามมาตรา ๓๑๕ (๗) วรรคแรก ก็หนักกว่าโทษตามมาตรา ๓๕๒ และมาตรา ๓๕๘ ที่โจทก์ฟ้อง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ฎ.๘๐๑/๒๕๕๕ ที่ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง เป็นบทบัญญัติในการเริ่มต้นพิจารณาคดีของศาลเพื่อให้จำเลยเข้าใจฟ้องและสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ และถูกต้อง มิใช่หมายความว่ารวมถึงการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ฟ้องเพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เจตนาด้วย การที่จำเลยจะถูกเพิ่มโทษหรือไม่เป็น คนละส่วนกับกรณีความผิดที่จำเลยถูกฟ้อง ดังนั้น แม้ศาลชั้นต้นไม่ได้สอบจำเลยว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๑๕๗๑/๒๕๕๕ ของศาลชั้นต้น ที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษตามคำร้องขอแก้ฟ้องของโจทก์หรือไม่ ก็ไม่ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของ ศาลชั้นต้นไม่ชอบ ทั้งข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษหรือไม่ เป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์มีหน้าที่นำ สืบให้ปรากฏ เมื่อศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์แก้ฟ้องก่อนถึงวันนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นเวลา ๑ เดือน ๑๒ วัน โจทก์ย่อมสามารถแถลง ต่อศาลชั้นต้นเพื่อขอสืบพยานในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวได้ เมื่อโจทก์มิได้แถลงต่อศาลเพื่อขอสืบพยานในข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงฟัง ไม่ได้ว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้เพิ่มโทษ

ฎ.๒๕๕๖/๒๕๕๕ การสอบคำให้การจำเลย ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๒ วรรคสอง เป็นการพิจารณาคดีอย่างหนึ่งโดยกฎหมายกำหนดให้โจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยต้องมาอยู่ต่อหน้าศาลพร้อมกันและให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามจำเลยว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่และจะให้การต่อสู้ข้ออ้างอย่างไรบ้าง เมื่อจำเลยให้การอย่างไรก็ให้ศาลจดไว้ ซึ่งไม่ว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ โจทก์ยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องแถลงให้ศาลทราบว่ายังประสงค์จะให้ดำเนินการอย่างไรต่อไปหรือไม่ การนัดสอบคำให้การจำเลยจึงเป็นการนัดพิจารณาคดีซึ่งโจทก์มีหน้าที่ต้องมาศาลในวันดังกล่าว แม้ในคำสั่งศาลชั้นต้นจะไม่ได้กำหนดเวลาไว้ก็ตาม แต่โจทก์ก็มีหน้าที่ต้องมาศาลตามเวลาที่ศาลเปิดทำการตามปกติเพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลดำเนินไปได้โดยรวดเร็วสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งศาลชั้นต้นได้ให้เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์โทรศัพท์ติดต่อไปที่สำนักงานของโจทก์เพื่อแจ้งให้โจทก์มาศาลอีกครั้งหนึ่งแล้ว แต่ศาลรออยู่จนกระทั่งเวลา ๑๖.๓๐ น. โจทก์ก็ไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ดังนี้ เมื่อโจทก์ทราบนัดโดยชอบแล้ว แต่ไม่มาศาลตามกำหนดนัดสอบคำให้การจำเลย ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์เสียได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๘๑ ประกอบมาตรา ๑๖๖

25

ฎ.๕๔๕/๒๕๖๑ คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องถึงคดีที่โจทก์อาศัยเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษและมีคำขอให้เพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ.มาตรา ๕๒ แม้ศาลชั้นต้นไม่ได้สอบคำให้การจำเลยที่ ๑ ว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์อ้างเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษ แต่โจทก์ได้อ้างส่งบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งให้การว่า เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดฐานลักทรัพย์ และพ้นโทษเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ และจำเลยที่ ๑ ยังเบิกความตอบทนายจำเลยทั้งสองถามถึงว่า จำเลยที่ ๑ พ้นโทษออกจากเรือนจำกลางสุรินทร์ในข้อหาลักทรัพย์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ต่อมาอีก ๒๗ วัน ก็ถูกจับกุมคดีนี้ อันสอดคล้องกับบันทึกคำให้การดังกล่าว และได้ความตรงกับคดีที่โจทก์อ้างเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษตามฟ้องว่า จำเลยเคยต้องโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของศาลชั้นต้นจริง เมื่อพ้นโทษจำเลยกลับมาก่อทำความผิดคดีนี้อีกภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ ถือว่าโจทก์ได้นำสืบให้ปรากฏข้อเท็จจริงนั้นแล้ว จึงเพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ตามคำขอของโจทก์ได้

26

ฎ.๔๓๔๔/๒๕๖๑ คดีนี้จำเลยให้การรับสารภาพทุกข้อหาตามฟ้องโจทก์ ในระหว่างนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้อง ขอให้บวกโทษจำคุกที่ศาลรอลงโทษไว้ในคดีก่อน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์เพิ่มเติมฟ้อง โดยศาลชั้นต้นไม่ได้สอบถามจำเลย และโจทก์ไม่ได้นำสืบให้ได้ความว่าจำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีก่อนที่โจทก์ขอให้บวกโทษ การที่ศาลชั้นต้นนำโทษจำคุกที่รอลงโทษไว้ในคดีก่อนบวกเข้ากับโทษในคดีนี้ของจำเลยจึงไม่ถูกต้อง แต่ในชั้นอุทธรณ์ จำเลยอุทธรณ์ได้แย้งพฤติการณ์การลงโทษจำคุกของศาลชั้นต้น โดยขอให้ลงโทษสถานเบาและรอลงโทษจำคุก และในชั้นฎีกาโจทก์ฎีกาขอให้นำโทษจำคุกที่รอลงโทษไว้ในคดีก่อนมาบวกเข้ากับโทษจำคุกของจำเลยในคดีนี้ โดยได้แนบคำพิพากษาในคดีก่อนที่ขอให้บวกโทษมาท้ายฎีกาด้วย ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาและส่งสำเนาให้จำเลยแก้ฎีกาแล้ว แต่จำเลยไม่ยื่นคำแก้ฎีกาภายในกำหนดคดีคัดค้านว่า คำพิพากษาที่ขอให้บวกโทษแนบท้ายฎีกาของโจทก์ดังกล่าวไม่ถูกต้องแต่อย่างใด กรณีถือได้ว่าจำเลยได้ยอมรับในข้อที่เถียงคำพิพากษาถึงที่สุด ในคดีก่อนที่ขอให้บวกโทษ และความได้ปรากฏแก่ศาลแล้ว เมื่อคดีก่อนที่ขอให้บวกโทษศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด จำเลยกลับมากะทำความผิดในคดีนี้ ภายในกำหนดระยะเวลาที่รอลงโทษไว้ในคดีก่อน ศาลฎีกาจึงย่อมมีอำนาจนำโทษจำคุกที่รอลงโทษไว้ในคดีก่อนมาบวกเข้ากับโทษในคดีนี้ได้

ฎ.๔๕๒๑/๒๕๖๑ โจทก์บรรยายฟ้องไว้ชัดเจนว่า จำเลยเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๑๐๐๕/๒๕๕๗ ของศาลจังหวัดสุรินทร์ ให้ลงโทษจำคุก ๔ ปีฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ในระหว่างที่จำเลยยังจะต้องรับโทษในคดีดังกล่าว จำเลยกระทำความผิดในคดีนี้อีก ขอให้เพิ่มโทษจำเลยตามกฎหมาย เมื่อศาลชั้นต้นอ่านอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง จำเลยให้การว่ารับสารภาพตามฟ้อง ขอให้การที่จำเลยที่รับสารภาพยอมหมายรวมถึงการรับว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อนตามที่โจทก์กล่าวหาในฟ้อง ตลอดจนรับตามบทบัญญัติที่ขอให้เพิ่มโทษจำเลยตามฟ้องด้วย เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย จึงต้องเพิ่มโทษที่จะลงแก่จำเลยอีกหนึ่งในสาม ตาม ป.อ.มาตรา ๕๒

ฎ.๘๔๓๑/๒๕๖๑ บทบัญญัติ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๒๐ กำหนดเรื่องเงื่อนไขให้อำนาจในการฟ้องคดีของพนักงานอัยการว่าจะต้องผ่านการสอบสวนของพนักงานสอบสวนมาแล้ว หากไม่มีการสอบสวนมาก่อนจะฟ้องคดีไม่ได้ อย่างไรก็ตาม แม้จะไม่ปรากฏจำนวนการสอบสวนในสำนวนคดีนี้ แต่พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลชั้นต้นโดยระบุในคำฟ้องว่าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ได้สอบสวนแล้ว ต่อมาศาลชั้นต้นเบิกตัวจำเลยจากเรือนจำพิเศษธนบุรีมาอยู่ต่อหน้าศาล ศาลได้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้วจำเลยให้การรับสารภาพและให้การรับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้บวกโทษจริง จำเลยมิได้โต้แย้งคัดค้านว่าพนักงานสอบสวนไม่ได้สอบสวนจำเลยมาก่อนการฟ้องคดีนี้ จึงถือได้ว่าการสอบสวนจำเลยในความคิดตามที่กล่าวหาตามฟ้องโดยชอบแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

๓.๕๗๕/๒๕๖๒ โจทก์บรรยายฟ้องว่า ก่อนคดีนี้จำเลยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกในความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยพ้นโทษในคดีดังกล่าวแล้วกลับมาก่อทำความผิดเป็นคดีนี้ภายในเวลาห้าปี นับแต่วันพ้นโทษ ขอให้เพิ่มโทษจำเลย ตาม ป.อ.มาตรา ๕๒ โดยโจทก์แนบรายการประวัติอาชญากรของจำเลยมาด้วยคำฟ้อง คำฟ้องของโจทก์จึงมีรายละเอียดเพียงพอที่จะทำให้จำเลยเข้าใจได้ดี เมื่อศาลชั้นต้นอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ย่อมถือได้ว่าจำเลยรับว่าได้กระทำความผิดจริงและหมายความรวมถึงรับข้อเท็จจริงว่าจำเลยเคยต้องโทษและพ้นโทษในคดีที่โจทก์อ้างเป็นเหตุขอให้เพิ่มโทษด้วย การสอบถามคำให้การจำเลยจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบ คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่วินิจฉัยให้ลงโทษจำเลยและเพิ่มโทษจำเลยจึงเป็นคำพิพากษาที่ชอบ ส่วนที่ศาลชั้นต้นคำนวณจำนวนวันและเดือนเพิ่มโทษจำเลยน้อยกว่าความเป็นจริงและไม่ถูกต้องเป็นเรื่องความผิดพลาดในการคำนวณโทษ เมื่อโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ยอมแก้ไขให้ถูกต้องได้ แต่ศาลอุทธรณ์ไม่แก้ไขโทษที่ศาลชั้นต้นคำนวณโทษที่เพิ่มผิดพลาด กลับพิพากษาไม่เพิ่มโทษจำเลย โดยยกคำร้องขอเพิ่มโทษ เมื่อโจทก์ฎีกาขอให้ยกคำพิพากษาศาลล่างทั้งสอง ให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการตั้งแต่สอบถามคำให้การจำเลยแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี แม้ไม่ได้ขอให้ศาลฎีกาเพิ่มโทษจำเลยโดยตรงก็ตาม แต่เห็นได้ว่าฎีกาโจทก์ประสงค์ให้เพิ่มโทษจำเลยให้ถูกต้องตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์นั่นเอง จึงแปลได้ว่าโจทก์ฎีกาในทำนองขอให้เพิ่มเติมโทษแก่จำเลยแล้ว ศาลฎีกาจึงมีอำนาจพิพากษาแก้ไขเพิ่มโทษจำเลยให้ถูกต้องได้

๓.๔๔๕๒/๒๕๖๒ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัด ให้ศาลยกฟ้องเสีย ซึ่งคำว่า “กำหนดนัด” ตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึง กำหนดนัดได้สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๖๖ ประการหนึ่ง กำหนดนัดตรวจพยานหลักฐานตามมาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ประการหนึ่ง และกำหนดนัดพิจารณาตามมาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๘๑ อีกประการหนึ่ง ข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจากประทับฟ้องแล้ว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้หมายเรียกจำเลยมาให้การในวันนัดพร้อม โดยมีกำหนดชัดเจนว่า นอกจากการสอบคำให้การจำเลยแล้ว จะดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดอีก จึงเป็นเพียงการนัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การจำเลย ดังนั้น เมื่อโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมดังกล่าว ซึ่งมีใช้วันนัดตรวจพยานหลักฐานหรือนัดพิจารณาหรือนัดสืบพยานโจทก์ กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ศาลชั้นต้นจะยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาล ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๑ ได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ให้ยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องโดยอาศัยบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาหลังจากมีคำสั่งดังกล่าวนี้ จึงเป็นการไม่ชอบ โจทก์ยอมไม่อยู่ในบังคับที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๖๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๘๑ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ มีคำสั่งให้ยกคำสั่งศาลชั้นต้น และให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่แล้วมีคำสั่งตามรูปคดีต่อไปนั้นจึงชอบแล้ว

ฎ.๖๘๖๒/๒๕๖๒ ก่อนวันเกิดเหตุตามฟ้องที่ น. และ ส. ร่วมกันมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองและพาอาวุธปืนติดตัวไปยังผู้ขายนั้น จำเลยที่ ๑ ได้รับมอบการครอบครองอาวุธปืนจาก ว. แล้วพาอาวุธปืนดังกล่าวติดตัวไปส่งมอบให้แก่จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๒ ได้รับมอบการครอบครองอาวุธปืนจากจำเลยที่ ๑ แล้วนำติดตัวไปส่งมอบให้แก่ น. เพื่อให้ น. และ ส. ร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นความผิดฐานร่วมกันมีอาวุธปืนที่เป็นของผู้อื่นซึ่งได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ตามกฎหมาย และมีเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต และฐานร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามฟ้องแล้ว แม้วันเกิดเหตุ จำเลยทั้งสองไม่ได้ร่วมกับ น. ส. และ ว. ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แต่การครอบครองและพาอาวุธปืนของกลางของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำต่อเนื่องเกี่ยวพันกับการที่ น. และ ส. ร่วมกันมีอาวุธปืนของกลางไว้ในครอบครองและร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะแล้วใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย ซึ่งเป็นกรณีที่ทางพิจารณาได้ความว่า วันเวลาและสถานที่กระทำความผิดแตกต่างจากข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องเท่านั้น ข้อแตกต่างดังกล่าวเป็นเพียงรายละเอียดไม่ถึงว่าเป็นข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ ประกอบกับจำเลยให้การรับสารภาพ จึงไม่ใช่เรื่องที่จำเลยหลงต่อสู้ และไม่ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องที่เกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสองตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได้

ฎ.๑๒๗๐/๒๕๖๓ ในคดีอาญาที่จำเลยไม่ให้การหรือให้การปฏิเสธ กฎหมายมีมาตรการให้มีการตรวจพยานหลักฐาน โดยให้โจทก์ส่งเอกสารและวัตถุที่โจทก์จะอ้างเป็นพยานให้อีกฝ่ายตรวจสอบตามที่คู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควรก่อนสืบพยานโจทก์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม กรณีจึงไม่จำเป็นต้องใช้ป.วิ.พ. เรื่องการยื่นบัญชีระบุพยานในคดีแพ่งมาใช้บังคับ ในคดีอาญานี้ตามนัยแห่ง ป.วิ.อ.มาตรา ๑๕ เมื่อโจทก์ยื่นบัญชีระบุพยาน จำเลยก็ได้รับสำเนาโดยไม่ได้คัดค้าน และยังปรากฏว่านายจำเลยทั้งสองซักค้านพยานที่โจทก์ระบุในบัญชีระบุพยานได้อีกด้วย การที่โจทก์ยื่นบัญชีระบุพยานน้อยกว่า ๗ วัน อันเป็นการฝ่าฝืนต่อ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง จึงมิได้ทำให้จำเลยทั้งสองเสียโอกาสในการต่อสู้คดี ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐาน เช่นว่านั้นได้ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๒๒๕/๑ วรรคท้าย

ฎ.๑๗๗๗/๒๕๖๓ ตามป.วิ.อาญา มาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบเว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น อันเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั่นเอง หรือพยานหลักฐานนั้นเป็นบันทึกค่าให้การของพยาน หลังจากนั้นให้คู่ความแต่ละฝ่ายแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาลและให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่งเสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันสืบพยาน และแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันในกรณีที่โจทก์ไม่มีมาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม" บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ห้ามศาลรับฟังพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์ที่ไม่ได้ส่งต่อศาลเพื่อให้จำเลยตรวจสอบในวันนัดตรวจพยานหลักฐานแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ รับฟังพยานเอกสารที่มีได้ส่งให้จำเลยตรวจสอบก่อน จึงไม่ขัดต่อ ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๗๓/๒

33

ฎ.๓๕๒๒/๒๕๖๓ โจทก์ไม่มาศาลตามกำหนดนัด ที่ศาลจะพิพากษายกฟ้องตามมาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ต้องเป็นกำหนดนัดได้สวน มูลฟ้อง นัดตรวจพยานหลักฐาน หรือนัดพิจารณา เท่านั้น ข้อเท็จจริงในคดีนี้เป็นนัดไกล่เกลี่ยที่ศาลจะนัดผู้เสียหายและจำเลยมาเจรจากัน เนื่องจากจำเลยแถลงขอนำคดีเข้าสู่ชั้นไกล่เกลี่ย ซึ่งกรณีนี้ไม่เกี่ยวข้องกับพนักงานอัยการ โจทก์ที่จะต้องมาร่วมไกล่เกลี่ยด้วย หากเจรจากัน ไม่สำเร็จ จะเลื่อนไปนัดตรวจพยานหลักฐานและกำหนดวันนัดสืบพยาน ซึ่งเป็นวันที่โจทก์ต้องมาศาล เพราะเป็นกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้อง กับโจทก์ หากไม่มา ศาลยกฟ้องโจทก์ตามมาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ได้

ฎ.๓๙๕๕/๒๕๖๓ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น แม้จำเลยให้การรับสารภาพ แต่โจทก์ยังมีหน้าที่ต้องนำ พยานหลักฐาน มาสืบประกอบคำให้การรับสารภาพเพื่อให้ศาลรับฟังจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง หากศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษายกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป ตามมาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง อุทธรณ์ จำเลยที่ว่า การกระทำของจำเลยที่โจทก์นำสืบประกอบคำรับสารภาพยังฟัง ไม่ได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาฆ่า เท่ากับเป็นการอุทธรณ์ว่า พยานหลักฐาน โจทก์ที่นำสืบมานั้นยังไม่เป็นที่พอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น โดยจำเลยมิได้โต้แย้งข้อเท็จจริงอันใด ขึ้นมาใหม่ จำเลยชอบที่จะอุทธรณ์ได้ หาได้ขัดแย้งกับคำรับสารภาพของจำเลยไม่

34

ฎ.๑๔๑๑/๒๕๖๔ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากูและบารากูไฟฟ้าหรือบุหรีไฟฟ้า เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้า ในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๗ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๒๕ แห่ง พ.ร.บ.การส่งออกป็นนอก และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.๒๕๒๒ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มีผลใช้บังคับเช่นกฎหมาย โจทก์ไม่ได้นำสืบว่าจำเลยทราบประกาศนั้นแล้ว จำเลยไม่อาจแก้ตัวว่าไม่ทราบประกาศนั้น อันเป็นการแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดทางอาญา ตามป.อ.มาตรา ๖๔

ฎ.๓๕๖๓/๒๕๖๔ ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง บัญญัติว่า ก่อนวันตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุนพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นรับไปจากเจ้าพนักงานศาล และถ้าคู่ความฝ่ายใด มีความจำเป็นจะยื่นบัญชีระบุนพยานเพิ่มเติมให้ยื่นต่อศาลก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้นวรรคสาม บัญญัติว่า การยื่นบัญชีระบุนพยานเพิ่มเติมเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้นั้นเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อผู้ร้องขอแสดงเหตุผลอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมหรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ และมาตรา ๒๒๕/๑ วรรคสี่ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนง และอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ๑๗๓/๑ วรรคสอง หรือสาม แต่ศาลเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองพยาน หรือจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็น ไปโดยเที่ยงธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้ โดยมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่งบัญญัติให้ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบ เมื่อปรากฏว่าในวันตรวจพยานหลักฐาน โจทก์ได้ส่งพยานเอกสารและภาพถ่ายพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้จำเลยตรวจสอบแล้ว ซึ่งเป็นสาระสำคัญที่จะทำให้จำเลยได้รับความเป็นธรรมในการต่อสู้คดียิ่งกว่าการยื่นบัญชีระบุนพยาน แสดงว่าโจทก์มิได้มีเจตนาที่จะเอาเปรียบจำเลย ดังนั้น การที่โจทก์เพ่งยื่นบัญชีระบุนพยานในวันตรวจพยานหลักฐาน จึงมิใช่เป็นการกระทำเพื่อให้เกิดการพิจารณาเป็น ไปด้วยความไม่เป็นธรรม และพยานหลักฐานตามบัญชีระบุนพยานโจทก์ดังกล่าวมีทั้งพยานบุคคลซึ่งเป็นประจักษ์พยานและพยานหลักฐานอื่นที่ต้องสืบเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็น ไปโดยเที่ยงธรรม การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับบัญชีระบุนพยานโจทก์ แล้วอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานตามบัญชีระบุนพยานดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมาย

